

Hereamu

Yanomae thë ã oni

Tototobi - dezembro 2000 noreru 5

Professor Jornal Yanomami

Kami professor Yanomae yani ai *aluno* ya pë pihî hiraiwi ipa thë ã oni.

Yama ki mōyamimou pihio yaro esikora, thë ha yama ki esitutamu.

Yama ki esitutamu mǎo tēhē ai *professor novo* yama ki kuproimi.

Hapa yama ki *professormouwini*, yama thë pë pihî xariratii tēhē thë pë pihî xaariprario.

Kami yama ki pihî xarirayuwi thë ã oni.

Yanomae *professor* yama ki kiãwi thë ã oni.

Kami yani ya thë pë hiramãwi thë ã *Jornal*.

Kami yani *aluno* ya pë pihî mōyamiiwi thë ã paxio.

Keni Karixa Yanomami

Minha escrita

Ipa thë ã oni

Ipa onimatima ya thë pë hiramã tēhē hapē naha ya thë thai.

Onimatima thë ha ya thë hapa oni thai.

Kami ya *professor* ya hapa hwai pario.

thi tēhē onimatima ya thë pë wãri xoao.

Onimatima ya thë pë hiramã xaari kami ya kiã xaari.

Ipa onimatima ya thë pë pihî yai xaaripramã pihio yaro onimatima ya thë pë pree wãri xoao.

Hapēnaha kami ya pihî kuma.

Kami Yanomae yama ki mi *professormou* puo tēhē thë totihimi.

Onimatima ya thë pë yai hiramã pihio.

Kami ya kiãwi thë ã oni.

Kami ya kiã tēhē hapē naha ya kuai.

Hapēnaha ya pihî kuu kami xaari yama ki kuai.

Hapēnaha ya pihî kuu.

Kami xaari yama ki kiã mǎo tēhē yama ki hōrini ōhotai.

Kuē yaro xaari yama ki kiã pihio.

Xaari yama ki kiã mǎo tēhē napē pēni wamareki pairipraihe.

Xaari yama ki kiã tēhē napē pēni wamare ki matihî pë ximaihe.

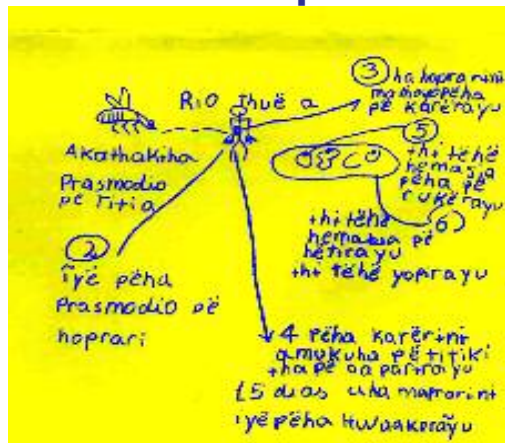
Napē pēni matihî pë wãriã pihio puoimihe.

Xaari yama ki kiã tēhē napē pēni wamare ki xiro pairipraihe.

Onimatima yama thë pë yai hiramã tēhē wamare ki matihî pë xiro ximaihe.

Sidinei e thë ã oni

Hura taatima ipa thë ã oni.

Hura taatima *jornal* Yanomae.

Awei hapënahä *microscopista* Yanomami xawara a waini yama ki huramaimi.

Anofelino ani yama ki huramoni r^oo pisiha nathë pë titia.

tnaha kuë yaro yama ki ay^oha hura a patarayü.

A pata a ha totihirini, r^ooni *plasmódion* pë pihi kãe ukukua kôri.

Pë pihi kãe ukuku ha korini, ai Yanomae yama ki huramoa kôhari.

ĩhi tēhē yama ki hura pë ohuru.

R^oo hōxo *contaminado* pë yaro.

tnaha r^oo a kuai, Yanomae yama ki ay^oha.

Hurani yama ki ay^o wariã.

Hurani ki ay^o ay^o pë hëtimari tēhē yatiyatimu pëpru.

Hutu kanaha temi kiãma maki si sãihi pëtarío.

tnaha yama ki kuaini ðhotaai yaro.

Ai thë pë yano pë hurapëo pëha yama ki hwama huu pihioimi.

Oxe thë pë porepëni ðhotaai mahi yaro.

Kuë yaro kami *microscopista* Yanomami ya mamó xatio.

Napë kurenaha ya opisehwamu hura a aumapë.

tnaha ipa thë ã kutaoma.

Tchau abraço até logo.

Gerson *Microscopista* Yanomami

Kanasi yama pë xaari hoyaiwi thë ã oni

Hapa napë pë kôo mão tēhē yama ki kana si rope hotema.

Hwei tēhē ai thë pë yayowi thë pë nikereprarioma kua yaro urihiami hoyaiwi thë kuaimi thë hotei haitaoimi yaro.

Napë pëni rope thë hoteiwi *lixo orgânico* pë ãha hiraihe.

Ai thë hoteimaiwi lixo *inorgânico* pë ãha kãe kua.

- Napë pëni *titipuw* tisi pë ka ki si pë rope hoteimi. ĩhi tisi pë hoteiwi thëni tete mahi.
- *Kahaha* pë ka ki pë rope kãe pree hoteimi kua yaro thëni yai tete mahi.
- *Usima* pë ka ki pë kãe rope hotei haitaoimi kua yaro thëni pree yai tete mahi.
- *Pira* pë ka ki pë kãe hotei haitaoimi. Hwei pira pë ka ki pë kãe wai yai thë pë nikerei yaro. Kua yaro pira pë ka ki yama pë karoano mai, wakëha yama kãe itapono mai. Pira kiki ±±xihami yai thë pë nikere yaro yanikini kami yanomae yama ki nomarayu yama ki karoai tēhē.
- Napë pë *pee nahe* koaiwihi thë pë wei popoho ka tikëpuwihi thë pë kãe hotei haitaoimi. ĩhi thë pë kãe pree wai. Oxe thë pëni thë ora ususai tēhē thë pë përayu.
- *Hemeyo si* pë ka ki paxi pë kãe pree hoteimi, thëni pree tete mahi. ĩhi hemeyo si pë ka ki yama si pë kãe hupano mai, hupai tēhē yama ki pree përayu si pë wai mahi yaro.

